

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Ursache Petru

judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Timofti Vladimir

Moraru Petru

judecînd, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Formusatii Andrei și de inculpatul Onuțu Daniil Valeriu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Glodeni din 02 aprilie 2014 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015, în cauză penală în privința lui

Onuțu Daniil Valeriu, născut la 11.10.1978, originar și domiciliat în or. Glodeni, str. B. Bodoni, 8/26.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 19.07.2013 – 02.04.2014;*
2. *Instanța de apel: 25.04.2014 – 18.02.2015;*
3. *Instanța de recurs: 28.05.2015 – 24.11.2015.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Glodeni din 02 aprilie 2014, Onuțu Daniil Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.326 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 2000 (două mii) unități convenționale.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, Onuțu Daniil Valeriu, activând în funcția de specialist al Serviciului Achiziții Publice pe raionul Glodeni, subdiviziune Teritorială al Agenției Achiziții Publice, numit prin ordinul Directorului Achiziții Publice Ministerului Finanțelor RM nr.143-p din 01.10.2012, prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) Cod penal fiind persoană publică, acționând intenționat și din interes material, susținând că are influență asupra membrilor grupului de lucru din cadrul Direcției Învățămînt, Tineret și Sport Glodeni, care în baza ordinului nr.195 din 06.06.2013 a șefului Direcției respective, urmau la data de 10.06.2013 să petreacă în baza concursului prin cererea ofertelor

de prețuri, procedura de achiziție a lucrărilor de schimbare a tâmplăriei la Liceul Teoretic „V. Coroban” din Glodeni, în scopul determinării persoanelor publice menționate la evaluarea cu succes a ofertei de preț, prezentate la concurs de SRL „Salviana” și respectiv desemnarea acestei întreprinderi ca câștigătoare a concursului de achiziție, începând cu 31.05.2013 a pretins personal pentru sine, de la reprezentantul SRL „Salviana”, Mereniuc Anatol, bani ce nu i se cuvin în sumă totală de 16 000 lei, care la data de 10.06.2013 în jurul orelor 09:45 în prezența și la indicația personală a lui Onuțu Daniil au fost puși de Mereniuc Anatol în polița fixată a mesei din partea stângă a biroului de serviciu a lui Onuțu Daniil cu nr. 20, amplasat în incinta sediului Consiliului Raional Glodeni, pe str. Suveranității, 2, din Glodeni, respectiv, fiind primite și acceptate de Onuțu Daniil. După care, ultimul a fost reținut de către colaboratorii Direcției Generale Teritoriale Nord a Centrului Național Anticorupție al Republicii Moldova.

Acțiunile lui Onuțu Daniil au fost încadrate în baza art. 326 alin. (1) Cod penal cu semnele calificativele: *„ trafic de influență, adică pretinderea, acceptarea și primirea personală de bani, pentru sine, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, pentru a-l face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite”*.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror și de avocatul Raciula Al. în numele inculpatului Onuțu D.

3.1. În motivarea apelului procurorul a invocat blîndețea pedepsei aplicate inculpatului Onuțu D., deoarece în opinia apelantului aceasta nu va duce la corectarea și reeducarea inculpatului și nu va restabili echitatea socială.

Astfel, considerînd că este neîntemeiată și subiectivă concluzia instanței de fond privind stabilirea pedepsei sub formă de amendă, deoarece nu a ținut cont de prevederile art. 7,61, 75 Cod penal.

A solicitat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 326 alin.(1) Cod penal la 5 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și în temeiul art. 65 Cod penal, să fie privat de dreptul de a exercita funcții publice și de demnitate publică în organizațiile și instituțiile de stat pe un termen de cinci ani.

3.2. În motivarea apelului avocatul Raciula Al. în numele inculpatului Onuțu D. a invocat următoarele argumente:

– În materialele cauzei penale lipsesc careva probe cu caracter obiectiv referitor la oferirea de către Onuțu D. a unor propuneri, sugestii sau tranzacții despre o presupusă influență asupra membrilor grupului de achiziții publice;

– Pe parcursul dezbaterilor judiciare în instanța de fond s-a stabilit cu certitudine faptul, că SRL „Salviana” nu a urmărit scopul de a participa la licitația menționată din 10.06.2013, ceea ce se probează atât prin declarațiile denunțatorului Mereniuc A., cât și prin declarațiile martorului Maican M., fapt ce denotă, că înscrierea la licitație a SRL „Salviana” și depunerea denunțului din partea lui Mereniuc A. fac parte din șirul acțiunilor provocatoare întreprinse de către angajații CNA Bălți;

– În lipsa unor date obiective, organul de urmărire penală începe urmărirea penală și unica acțiune de verificare a caracterului obiectiv ale celor pretinse și conținute în denunț, este organizarea operațiunii în flagrant la 10.06.2013. Cu toate că, în perioada 07.06.2013 -10.06.2013 nu au fost înregistrate careva acțiuni active din partea inculpatului, ba, dimpotrivă Mereniuc A. a fost cel care inițiază întâlnirile cu inculpatul, inclusiv și în ziua de 10.06.2013, când au discutat pe diverse subiecte, iar pachetul în care se pretinde că erau mijloace bănești extorcate nici nu i-a fost înmânat inculpatului, ci plasat de către declarant într-o masă din biroul de serviciu al inculpatului Onuțu D.;

– prezența în acest caz a elementelor faptei de provocare și facilitare a infracțiunii din partea organului de urmărire penală, se regăsesc și în declarațiile martorului Mogorean E., care au fost ignorate de către instanța de fond;

– acțiunile agenților statului de încurajare și instigare la comiterea crimei, au generat în conștiința celui supus la provocare apariția unor intenții criminale, care într-un alt mod nu s-ar fi manifestat, constituind o încălcare a dreptului la un proces echitabil;

– instanța a lăsat fără verificare argumentul apărării privind provocarea și facilitarea săvârșirii infracțiunii de către agenții statului, neexpunându-se motivat în această parte, fapt prin care a ignorat precedentele judiciare ale CEDO, deși în virtutea prevederilor art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală urma să se pronunțe în sensul dat, inclusiv din oficiu;

– ilegalitatea acțiunilor întreprinse de către colaboratorii CNA în ziua pretinsului flagrant de la 10.06.2013, care, în viziunea apelantului, au fost efectuate cu derogări de la normele procedurale în vigoare, deoarece după preluarea denunțului de la Mereniuc A. la 10.06.2013 ora 07:10, acestuia prin procesul-verbal privind controlul banilor, întocmit de către ofițerul de urmărire penală Bleadură Al., iau fost înmânate 16 mii lei, deși în corespundere cu art. art.132² alin.(1) pct. 2 lit. c); 132⁵ alin. (3) și 135 Cod de procedură penală această acțiune procesuală urma a fi întreprinsă de către ofițerul de investigații, care în corespundere cu art. 132/5 alin. (1) Cod de procedură penală trebuia să întocmească în acest sens procesul-verbal, pe când din materialele cauzei penale și declarațiile martorului Ataman D., rezultă lipsa unui atare act procesual, fiind ignorate în acest sens dispozițiile imperative ale legii;

– nerespectarea prevederilor art. art. 132² alin. (1) pct. 1. lit. c), 132⁵ alin. (3) și 132⁸ Cod de procedură penală, deoarece la efectuarea măsurii speciale de investigație „interceptarea convorbirilor dintre Mereniuc A. și inculpat la 10.06.2013” nu a fost întocmit un careva proces-verbal, fapt confirmat inclusiv prin declarațiile martorului Bucătari R.;

– nulitatea actelor procesuale întocmite cu încălcarea prevederilor legale după calitatea persoanei, în corespundere cu art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală;

– inadmisibilitatea datelor de fapt dobândite în rezultatul petrecerii lor, în corespundere cu art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, deoarece au fost

obținute prin provocare, facilitare și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii;

– recunoașterea de către Onuțu D. a vinovăției sale la faza urmăririi penale, este o împrejurare ce nu poate constitui temei de condamnare a lui, fiindcă a fost dobândită cu încălcarea dreptului garantat la apărare, prin substituirea avocatului ales cu un alt apărător ce nu avea împuterniciri procesuale în cauza dată, motiv pentru care în corespundere cu art. art. 94 alin. (1) pct. 2) și pct. 8) Cod de procedură penală, apelantul a solicitat declararea inadmisibilității respectivei probe, menționând că în această parte instanța de fond, la fel, a omis să se expună.

A solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi de achitare a inculpatului de sub învinuirea adusă, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015 a fost respins, ca nefondat apelul declarat de avocatul Răciula Al. în numele inculpatului Onuțu D. și admis apelul declarat de procuror, casată parțial sentința Judecătorei Glodeni din 02 aprilie 2014, în latura stabilirii pedepsei penale și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, potrivit căreia în corespundere cu art. 65 alin. (3) Cod penal Onuțu Daniil Valeriu a fost privat de dreptul de a exercita funcții de răspundere, publice și de demnitate publică în organele și instituțiile de stat pe un termen de cinci ani.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Onuțu D. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal cu semnele calificativele: „ *trafic de influență, adică pretinderea, acceptarea și primirea personală de bani, pentru sine, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, pentru a-l face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite*”.

Vinovăția acestuia, fiind dovedită prin declarațiile martorilor Mereniuc A., Maican M., Bucătari R., Ataman D., date în ședința instanței de fond și verificate în ședința instanței de apel, precum și prin probele materiale administrate la urmărirea penală și examinate în cadrul cercetării judecătorești, cum ar fi:

– denunțul lui Mereniuc A. din 07.06.2013, primit de către ofițerul SUP al DGT Nord al CNA Blandură Al., referitor la pretinderea de către specialistul Agenției Achiziții Publice Glodeni, Onuțu D. a mijloacelor bănești în vederea desemnării întreprinderii pe care o reprezintă drept câștigătoarea licitației de achiziții publice, petrecută de către DTIS Glodeni pentru efectuarea lucrărilor de reparație a LT „V. Coroban” (f. d. 6, vol. I);

– ordonanța și procesul verbal de ridicare de la denunțator a caietului de sarcini pentru cererea ofertelor de prețuri a obiectului de achiziție „Lucrări de schimbare a tâmplăriei la LT „V. Coroban” din Glodeni, din conținutul cărui rezultă

că la data de 10.06.2013 la orele 11:00 va avea loc evaluarea ofertelor (f. d. 10 – 11, vol. I)

- ordonanța de anexare la materialele cauzei penale caietului de sarcini (f. d. 12 -15 vol. 1);

- ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, adoptată în corespundere cu prevederile art. art. 132/1 și 132/2 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, în temeiul căreia la data de 09.06.2013, s-a dispus autorizarea pe un termen de 30 zile a controlului transiterii banilor, fiind întocmit în acest sens de către angajatul CNA în corespundere cu art. 132/3 alin. (1) pct. 1) și pct. 2), art. 132/5 și 260-261 Cod de procedură penală, procesul-verbal privind controlul transiterii banilor în conținutul cărui au fost incluse datele referitoare la bancnotele ce au fost prelucrate cu praf luminiscent, ce și constituie obiectul material a infracțiunii de trafic de influență (f. d. 27-33 vol. I);

- ordonanța procurorului din 11.06.2013, adoptată la finele acțiunii procesuale întreprinse în acest sens, în corespundere cu prevederile art. art. 132/3 alin. (2) și 132/4 alin. 8) Cod de procedură penală, privind recunoașterea drept legală a măsurii de investigație autorizată în cauza dată cu încetarea ei (f. d. 36-37, vol. I);

- ordonanță din 09.06.2013, adoptată în corespundere cu art. 132/2 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, la propunerea ofițerului de UP, prin care s-a dispus sesizarea instanței de judecată cu demers privind autorizarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor (f. d. 40, vol. I);

- încheierea din 09.06.2013, potrivit căreia instanța de judecată a acceptat demersul privind autorizarea respectivei măsuri de investigație (f. d. 42, vol. I);

- raportul din 10.06.2013, depus de către ofițerul de investigații Bucatari R., prin care se atestă ridicarea de la Rusnac V. a tehnicii speciale, cu care a fost înzestrat Mereniuc A.;

- procesul-verbal de reținere și de percheziție din 10.06.2013 (f. d. 42);

- procesul-verbal de interceptare și înregistrare a comunicărilor și a imaginilor din 11.06.2013, în conținutul cărui sunt incluse discuțiile dintre Mereniuc A. și Onuțu D. (f. d. 43 - 47);

- încheierea judiciară din 11.06.2013, prin care s-a constatat legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea convorbirilor și a imaginilor dintre Mereniuc A. și Onuțu D. (f. d. 54-55, vol. I);

- încheierea din 09.06.2013, prin care au fost autorizate acțiunile de urmărire penală: examinarea și percheziția corporală a lui Onuțu D., precum și percheziția în biroul de serviciu, unde s-a efectuat transmiterea mijloacelor bănești (f. d. 61, vol. I);

- procesul-verbal de percheziție, potrivit căreia în biroul de serviciu a lui Onuțu D. la data de 10.06.2013 în intervalul de timp 11:50 - 12:26, în prezența apărătorului, au fost depistate și ridicate mijloacele bănești în sumă de 16 mii lei, acesta neobiectând asupra conținutului actului procesual (f. d. 69);

– procesul-verbal de ridicare din 10.06.2013, potrivit căruia de la DITS Glodeni au fost ridicate copiile autentificate ale documentelor ce țin de participarea SRL „Salviana” la achiziții publice (f. d. 72 – 112, vol. I);

– raportului de expertiză nr. 1045-1046 din 20.06.2013, efectuat de CNEJ, din conținutul căruia rezultă, că pe bancnotele în sumă de 16 mii lei, precum și pe mâinile lui Onuțu D. sunt depistate depuneri de substanță specială, similară după conținutul ei chimic (f. d. 154);

– ordonanță din 22.06.2013 privind examinarea, recunoașterea ca probe și atașate la dosar materialele folosite în cadrul percheziției (f. d. 171-174).

Reieșind din cele expuse supra, instanța de apel a conchis că probele scrise administrate în cauză în raport cu cele verbale, denotă cu certitudine comiterea de către inculpatul Onuțu D. a traficului de influență, deoarece mijloacele bănești ridicate din biroul său de serviciu, precum și tampoanele de vată cu care au fost prelucrate mâinile acestui, confirmă acceptarea de către el a banilor, ce nu i se cuvin, schimbându-le locul în raport cu cel în care au fost plasați.

5.1. Referitor la argumentele avocatului apelant indicate în susținerea solicitării sale, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate din următoarele motive:

– La măsurile speciale de investigații au participat ofițerul de urmărire penală Blandură Al. și ofițerul de investigații a DGT Nord CNA, care au fost împuterniciți în acest sens prin ordonanțele procurorului din 09.06.2013 (f. d. 5; 26, vol. L). Întocmirea actelor procesuale de către aceștia atestă efectuarea măsurilor speciale de investigații și n-a afectat în careva mod mersul normal al urmăririi penale, chiar dacă legiuitorul în corespundere cu dispozițiile art. 18 alin. (4) a Legii privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012 a investit cu acest drept doar angajații subdiviziunilor specializate ale MAI și CNA;

– Actul procesual privind interceptarea convorbirilor dintre Mereniuc A. și inculpat la 10.06.2013 a fost dobândit în mod legal și întocmit în corespundere cu legislația procesual penală, fără careva încălcări a prevederilor art. art. 132² alin. (1) pct. 1) lit. c), 132³ alin. (3) și 132/8; 260-261 Cod de procedură penală, fiind anexat la materialele cauzei procesul-verbal de efectuare a interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor, în care sunt incluse toate datele referitor la respectiva acțiune, fiind atașate înscrierile propriu zise ale convorbirilor, ce se păstrează inclusiv și pe suportul audio. Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acestea nu pot fi interpretate ca rezultat al provocării, facilitării sau încurajării la comiterea crimei, deoarece discuția întreținută dintre părți nici pe departe nu confirmă existența a careva provocări sau facilitări din partea angajaților CNA sau a persoanei private A. Mereuță;

– Legalitatea acțiunilor procesuale întreprinse în prezenta cauză, au fost verificate în ordinea art. art. 300-310 Cod de procedură penală de către judecătorul de instrucție, iar careva obiecții în acest sens nu au fost invocate de către partea apărării la finele urmăririi penale (f. d. 195, vol. I);

– Nu a fost încălcat dreptul la apărare a lui Onuțu D., deoarece potrivit materialelor cauzei penale se denotă faptul că atât la momentul reținerii, cât și în

cadrul efectuării percheziției corporale și cea din biroul de serviciu, acesta a fost asigurat cu un apărător din oficiu, fapt confirmat prin mandatul anexat (f. d. 61), precum și prin consemnarea de către apărător a actelor procesuale întocmite în legătură cu efectuarea respectivelor acțiuni procesuale. Cu participarea aceluiași apărător, lui Onuțu D. i-au fost aduse la cunoștință drepturile procesuale de care dispune în cadrul procesului penal (f. d. 64, vol. 1), el fiind recunoscut în calitate de bănuț (f. d. 67 v. 1), a refuzat să depună declarații la respectiva etapă a urmăririi penale (f. d. 68, vol. 1).

La 11.06.2013 avocatul Raciula Al. intervine pentru participare în cauza dată în baza contactului de asistență juridică nr. 15 din 10.06.2013, fapt confirmat prin mandatul anexat (f. d. 132, vol. 1), însă prin cererea scrisă personal de Onuțu D. la data de 12.06.2013 se atestă refuzul lui de la serviciile avocatului dat, acordându-i încredere pentru apărarea intereselor sale avocatului Rusu V. (f. d. 142 vol. 1).

Astfel, dorința benevolă a persoanei pusă sub urmărire, a fost respectată de către OUP, el depunând în calitate de învinuit declarații de recunoaștere a inovației (f. d. 147-148, vol. 1);

– Nu au fost invocate careva obiecții din partea lui Onuțu D. referitor la nerespectarea dreptului la apărare la etapa finisării urmăririi penale când a făcut cunoștință cu materialele cauzei în prezența aceluiași apărător V. Russu;

– Versiunea referitor la inducerea în eroare, precum și cea de influență manifestată din partea persoanelor, ce au instrumentat cauza penală, denotă tendința inculpatului de a evita cu orice preț răspunderea penală, deoarece asupra netemeinicii respectivelor afirmații s-a expus instanța de fond prin încheierea din 16.08.2013 de respingere a cererii de recuzare a procurorului Dumbravan M. (f. d. 219, vol. 1), precum și procuratura Bălți în cadrul verificării lor în ordinea art. 274 Cod de procedură penală, dispunând în ordinea art. 275 pct. 3) Cod de procedură penală neînceperea urmăririi penale cu clasarea procesului penal (f. d. 141, vol. 2);

– Versiunea privind pretinsele acțiuni de provocare din partea denunțatorului sub controlul angajaților CNA, a fost apreciată ca un mijloc de apărare ales de inculpatul Onuțu D., avînd tendința făptuitorului de a-și voala acțiunile infracționale, deoarece contravine probelor administrate pe caz;

– Versiunea apărării privind posibilitatea apariției depunerilor de praf, în rezultatul strîngerii de mîină dintre inculpat și Mereniuc A., a fost considerată declarativă, deoarece contravine aspectelor de fapt ale cauzei penale.

5.2. În ce privește argumentele acuzatorului de stat în susținerea solicitării privind înăsprirea pedepsei penale față de inculpatul Onuțu D., prin aplicarea dispozițiilor art. 65 Cod penal, și anume privarea inculpatului de dreptul de a ocupa funcții de răspundere, funcții publice și de demnitate publică în organele și instituțiile de stat pe un termen de cinci ani, instanța de apel le-a considerat întemeiate și pasibile admiterii.

În acest sens, Colegiul a reținut pericolul social sporit al infracțiunilor de trafic de influență, ce este o infracțiune conexă coruperii, care se atribuie la categoria celor ce implică funcția publică, acțiunile infracționale ale inculpatului aducând atingere imaginii Agenției Achiziții Publice din cadrul MF al RM, fapt pentru care

neaplicarea pedepsei complimentare ar putea crea impresia societății, că deciziile luate într-o anumită cauză nu-și ating efectul prevenirii și combaterii infracțiunilor de corupere.

De rând cu aceasta, instanța de apel a considerat că pedeapsa închisorii propusă inculpatului de către partea acuzării este una excesiv de dură în raport cu persoana vinovatului, care este pentru prima dată în conflict cu legea penală, se caracterizează pozitiv la locul de trai, are familie și educă doi copii minori, manifestând o atitudine corectă față de derularea procesului penal și a celui judiciar, fiind atras la răspunderea penală pentru comiterea cu intenție a unei infracțiuni mai puțin grave, pentru care legiuitorul a prevăzut alternative de pedepse, inclusiv și cea cu amendă, stabilită de către instanța de fond, care în viziunea Colegiului este una utilă și benefică pentru executare în raport cu persoana cărei i s-a aplicat.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către procuror și inculpat.

6.1. În motivarea recursului procurorul, invocând temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) – „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, dispozitivul hotărîrii este expus neclar” și 10) Cod de procedură penală – „s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”, indică următoarele argumente:

- instanța de apel a ignorat prevederile art. 395 Cod de procedură penală, deoarece nu a indicat de care infracțiune, prevăzută de legea penală, este vinovat inculpatul Onuțu D., ce categorie și ce pedeapsă este aplicată celui din urmă;

- prin Legea nr.326 din 23.12.2013, în vigoare din 25.02.2014, au fost operate modificări la sancțiunea art. 326 alin. (1) Cod penal, fiind substituite limitele sancțiunii amenzii de la „500 la 1500 unități convenționale” la „2000 la 3000 unități convenționale”, pe cînd fapta incriminată inculpatului a avut loc la 10.06.2013, adică pînă la modificări;

- instanța de fond și instanța de apel nu au clarificat obiectiv circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei examinate, adoptînd hotărîri ilegale în latura individualizării pedepsei penale.

Solicită, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată, în latura stabilirii pedepsei penale inculpatului Onuțu D.

6.2. În motivarea recursului inculpatul Onuțu D., invocă drept temei pct. 8) alin.(1) din art. 427 Cod de procedură penală – „nu sunt întrunite elementele infracțiunii” și indică următoarele argumente:

- În cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond s-a stabilit cu certitudine faptul că, SRL „Salviana” nu a urmărit scopul de a participa la licitația menționată din 10.06.2013, ceea ce se probează atât prin declarațiile denunțatorului Mereniuc A., cât și prin declarațiile martorului Maican M., fapt ce denotă, că înscrierea la licitație a SRL „Salviana” și depunerea denunțului din partea lui Mereniuc A. fac parte din șirul acțiunilor provocatoare întreprinse de către angajații CNA Bălți;

– În lipsa unor date obiective, organul de urmărire penală începe urmărirea penală și unica acțiune de verificare a caracterului obiectiv ale celor pretinse și conținute în denunț, este organizarea operațiunii în flagrant la 10.06.2013. Cu toate că, în perioada 07.06.2013 -10.06.2013 nu au fost înregistrate careva acțiuni active din partea inculpatului, dimpotrivă Mereniuc A. a fost cel care iniția întâlnirile cu inculpatul, inclusiv și în ziua de 10.06.2013, când au discutat pe diverse subiecte, iar pachetul în care se pretinde că erau mijloace bănești extorcate nici nu i-a fost înmânat inculpatului, ci plasat de către declarant într-o masă din biroul de serviciu al inculpatului Onuțu D.;

– ilegalitatea acțiunilor întreprinse de către colaboratorii CNA în ziua pretinsului flagrant de la 10.06.2013, care în viziunea apelantului, au fost efectuate cu derogări ale normelor procedurale în vigoare, deoarece după preluarea denunțului de la Mereniuc A. la 10.06.2013 ora 07:10, acestuia prin procesul-verbal privind controlul banilor, întocmit de către ofițerul de urmărire penală Bleandură Al., i-au fost înmânate 16 mii lei, deși în corespundere cu art. art.132² alin.(1) pct. 2) lit. c); 132⁵ alin. (3) și 135 Cod de procedură penală această acțiune procesuală urma a fi întreprinsă de către ofițerul de investigații, care în corespundere cu art. 132/5 alin. (1) Cod de procedură penală trebuia să întocmească în acest sens procesul-verbal, pe când din materialele cauzei penale și declarațiile martorului Ataman D., rezultă lipsa unui atare act procesual, fiind ignorate în acest sens dispozițiile imperative a legii;

– nerespectarea prevederilor art. art. 132² alin. (1) pct. 1) lit. c), 132⁵ alin. (3) și 132⁸ Cod de procedură penală, deoarece la efectuarea măsurii speciale de investigație „interceptarea convorbirilor dintre Mereniuc A. și inculpat la 10.06.2013” nu a fost întocmit un careva proces-verbal, fapt confirmat inclusiv prin declarațiile martorului Bucătari R.;

– nulitatea actelor procesuale întocmite cu încălcarea prevederilor legale după calitatea persoanei, în corespundere cu art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, deoarece instanța de fond și cea de apel a respins nemotivat toate cererile și obiecțiile înaintate în acest sens;

– recunoașterea vinovăției de către inculpat în cadrul urmăririi penale, a fost dobândită cu încălcarea dreptului garantat la apărare, prin substituirea avocatului ales cu un alt apărător ce nu avea împuterniciri procesuale în cauza dată;

– nemotivat și ilegal, instanța de fond a respins cererea de recuzare a procurorului participant, care a realizat în cadrul procesului penal menționat și funcția de conducător al urmăririi penale;

– atât instanța de fond, cât și cea de apel nu s-au pronunțat asupra afirmației apărării cu privire la provocare și facilitarea săvârșirii infracțiunii de către agenții statului, neexpunându-se motivat în această parte, fapt prin care au ignorat precedentele judiciare ale CEDO, deși în virtutea prevederilor art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată, care urmează a fi reținute și invocate, inclusiv din oficiu (*Romanauscas vs Lituania*);

– prezența în acest caz a elementelor faptei de provocare și facilitare a infracțiunii din partea organului de urmărire penală, se regăsesc și în declarațiile martorului Mogorean E., care au fost ignorate de către instanța de fond și instanța de apel;

– determinarea martorului denunțător Mereniuc A. de către organul de urmărire penală de a da bani inculpatului în scopul constatării acțiunii flagrante de trafic de influență, constituie o încălcare a interdicției prevăzute de art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală.

Solicită, casarea sentinței instanței de fond și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi de achitare a inculpatului de sub învinuirea adusă, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că recursul ordinar declarat de către procuror urmează a fi admis, iar cel declarat de inculpatul Onuțu Daniil urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Analizând decizia atacată, Colegiul lărgit constată că instanța de apel corect a menținut hotărârea primei instanțe în ce privește stabilirea circumstanțelor de fapt și de drept, deoarece analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect a concluzionat asupra vinovăției inculpatului Onuțu D. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal, vinovăția căruia

fiind dovedită cu certitudine prin cumulul de probe administrate de organul de urmărire penală, cercetate în ședința de judecată în instanța de fond și verificate în ședința instanței de apel.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de inculpat este nefondat, deoarece din materialele cauzei se concluzionează că argumentele invocate în recurs au constituit obiect de examinare în instanța de apel, toate acestea fiind indicate în cererea de apel declarată de către avocatul Răciula Al. în numele inculpatului Onuțu D., iar instanța de apel s-a expus motivat și argumentat asupra acestora, așa cum este indicat în pct. 5 din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și repetarea căreia nu se impune.

Totodată, Colegiul lărgit conchide, că în cauza dată instanțele n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 Cod penal și a practicii judiciare constante, soldată cu stabilirea unei pedepse neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Acest temei fiind invocat de către procuror la declararea recursului ordinar, precum și în cererea de apel, indicînd ilegalitatea pedepsei stabilite inculpatului Onuțu Daniil de către instanțe, care au ignorat prevederile legale, precum și practica judiciară constantă.

În speță, se constată că instanța de apel a menținut hotărîrea primei instanțe, prin care inculpatului Onuțu Daniil, condamnat în baza art. 326 alin.(1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 2000 (două mii) unități convenționale. Totodată, prin decizia sa, suplimentar la pedeapsa stabilită, în conformitate cu prevederile art. 65 alin. (3) Cod penal, instanța de apel a stabilit inculpatului și pedeapsa complementară, privarea de dreptul de a exercita funcții de răspundere, publice și de demnitate publică în organele și instituțiile de stat pe un termen de cinci ani.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit reține că, infracțiunea a fost săvîrșită de către inculpatul Onuțu Daniil la 10.06.2013, iar pedeapsa a fost stabilită în baza unei legi care a fost adoptată ulterior și care înăsprește pedeapsa, ceea ce constituie o încălcare gravă.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că potrivit art.10 alin. (1) Cod penal *legea penală care* înlătură caracterul infracțional al faptei, care *ușurează pedeapsa* ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea *are efect retroactiv*, adică se extinde asupra persoanelor care au săvîrșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Alin. (2) art. 10 Cod penal stipulează că *legea penală care înăsprește pedeapsa* sau *înrautățește situația* persoanei vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni ***nu are efect retroactiv.***

Astfel, la data săvârșirii de către inculpatul Onuțu Daniil a infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal, și anume 10.06.2013, sancțiunea legii penale prevedea în calitate de pedeapsă amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale sau închisoare de pînă la 5 ani, iar potrivit modificărilor introduse prin Legea nr.326 din 23.12.2013, în vigoare din 25.02.2014 sancțiunea legii prevedea amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

Astfel, ajungînd la concluzia stabilirii inculpatului a pedepsei amenzii, instanța de apel urma să-și motiveze decizia cu privire la mărimea acesteia, reieșind din prevederile art. 10 Cod penal.

Totodată, Colegiul lărgit menționează, că la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei instanța de judecată urma să țină cont de practica judiciară constantă în ce privește unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale în cauzele de corupție, care menționează că pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și juste, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului.

Colegiul penal de asemenea subliniază că, în același timp, este necesară respectarea prevederilor art. 61 Cod penal, conform cărora, pedeapsa stabilită trebuie să-și atingă scopul de restabilire a echității sociale și de prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni de către alte persoane, deoarece infracțiunile de corupție, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate, deoarece se manifestă în structurile autorităților statului, a puterii sau serviciilor publice, care discreditează și compromit activitatea acestora.

Astfel,condamnînd persoanele pentru infracțiunile de corupție, instanțele trebuie să asigure aplicarea pedepsei prevăzute expres de sancțiune, inclusiv cu aplicarea pedepselor complementare care sunt obligatorii.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel instanța de apel, judecînd cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, la care se face referință, deci există temeiul de casare a soluției adoptate: pedeapsa condamnatului a fost aplicată în alte limite decît cele prevăzute de lege, eroare, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în partea stabilirii pedepsei în baza art. 326 alin. (1) Cod penal, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii de procedură penală asupra motivelor indicate de procuror, și ținînd cont de motivele casării deciziei atacate, precum și de practica judiciară constantă, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar, declarat de inculpatul Onuțu Daniil Valeriu.

Se admite recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Formusatii Andrei, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015, în partea stabilirii pedepsei și se dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **24 decembrie 2015**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Nicolaev Ghenadie

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Moraru Petru